

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-71 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 10-42/730-237
Karar Tarihi : 10.06.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Abdulgani GÜNGÖRDÜ, İsmail Yücel ARDIÇ

20 **C. BİLDİRİMDE** : Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi
BULUNAN Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza No:38/8
Balmumcu-Beşiktaş/İstanbul

D. DOSYA KONUSU: Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi ile Rafinasyon & Rejenerasyon tesisleri arasında akdedilen "Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon & Rejenerasyon Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

30 **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.3.2010 tarih ve 2441 sayı ile giren bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 02.06.2010 tarih ve 2010-1-71/MM-10-176.AG sayılı Ön İnceleme Raporu, 03.06.2010 tarih, REK.0.05.00.00-130/188 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi ile Rafinasyon&Rejenerasyon tesisleri arasında imzalanan "Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon&Rejenerasyon Sözleşmesi"ne Menfi Tespit Belgesi verilmesinin uygun olacağı görüşü ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi (PETDER İktisadi İşletmesi)

40 Bildirime konusu sözleşmeye taraf olan PETDER İktisadi İşletmesi, 12.04.2004 tarihinde kurulmuştur. PETDER İktisadi İşletmesi, PETDER'e bağlı olarak faaliyet göstermektedir. PETDER'e akaryakıt, LPG ve madeni yağ üreticileri olan BP Petrolleri A.Ş., Shell&Turcas Petrol A.Ş., Turcas Petrol A.Ş., Total Oil Türkiye A.Ş., Belgin Madeni Yağlar A.Ş., Petrol Ofisi A.Ş., Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve Altınbaş Petrol ve Ticaret A.Ş. üyedir.

"Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği"ne göre atık motor yağlarının sadece yetkilendirilmiş kuruluş ve motor yağı üreticileri tarafından toplanma zorunluluğu bulunmaktadır. PETDER İktisadi İşletmesi, ilgili Yönetmelik uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından, 04.09.2008 tarihinde Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak atanmıştır.

Atık motor yağlarının toplanması ile ilgili olarak hâlihazırda PETDER İktisadi İşletmesi dışında başka bir yetkilendirilmiş kuruluş bulunmamaktadır.

G.2. İlgili Pazar

Bildirim konusu "Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon&Rejenerasyon Sözleşmesi"nin kapsamını; Yetkilendirilmiş Kuruluş olan PETDER İktisadi İşletmesi'nin topladığı atık motor yağlarının Sözleşme'de yer alan şartlarla, Yetkilendirilmiş Kuruluş tarafından rafinasyon ve rejenerasyon tesislerine teslimi ve atık motor yağlarının Yönetmelik'teki usul ve esaslara uygun olarak rafinasyon ve rejenerasyon tesisleri tarafından atık yağın içindeki tüm kirleticilerin temizlenerek baz yağı, petrol ürünü veya orijinal yağ üretmek üzere geri kazanımının sağlanması oluşturmaktadır. Bu çerçevede bildirim konusu işlem bakımından ilgili ürün pazarı, "atık motor yağlarının rafinasyon ve rejenerasyon işlemi sonucu geri kazanım pazarı"; ilgili coğrafi pazar ise, "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.3. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

Bildirime konu olan "Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon&Rejenerasyon Sözleşmesi" (Sözleşme) PETDER İktisadi İşletmesi (Yetkilendirilmiş Kuruluş) ile atık motor yağlarının içindeki tüm kirleticileri temizlemek suretiyle baz olarak geri kazanımını ve bu sürecin belgelenmesi sağlayacak rafinasyon&rejenerasyon tesisleri arasında yapılmıştır.

Sözleşmenin dayanağını Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerinin uygulanması oluşturmaktadır. Atık yağların yönetimi hususunda yapılan ilk düzenleme, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen ve 21.01.2004 tarihli, 25353 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ile yapılmıştır. 2004 tarihli Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği ile çevre ve insan sağlığı için tehlike oluşturan atık motor yağlarının doğru koşullarda kayıt altına alınıp, toplanması ve uygun koşullarda bertaraf edilmesi için Yönetmelikle birlikte motor yağı üreticilerine üretmiş oldukları motor yağı atık hale geldikten sonra, toplama ve geri dönüşümünü sağlama yükümlülüğü getirilmiştir.

PETDER İktisadi İşletmesi 2004 tarihli Yönetmelikte öngörüldüğü şekilde kurulmuş ve atık motor yağlarının etkin bir şekilde ülke çapında toplanması amacı ile 30.07.2004 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı ile bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Daha sonra 2004 tarihli Yönetmelik yürürlükten kaldırılarak, 30.07.2008 tarih ve 26952 sayılı Resmi Gazete'de "Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği" yayımlanmıştır. Buna istinaden PETDER İktisadi İşletmesi 04.09.2008 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak atanmıştır.

Konu hakkında uygulanan asıl mevzuat olan Yönetmeliğin yanında, 14.03.2005 tarihli Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ile 05.07.2008 tarihli Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliği de uygulamada rol almaktadır.

Atık motor yağları, içerdiği kurşun, kadmiyum, krom gibi ağır metaller nedeni ile çevre ve insan sağlığı açısından tehdit oluşturmaktadır. PETDER İktisadi İşletmesi, Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak, Yönetmelik hükümleri çerçevesinde atık motor yağlarını ülke geneline yaygınlaştırılmış bir şekilde, tüm atık motor yağı üreticilerinden (servisler, akaryakıt istasyonları, belediyeler ve kamu kuruluşları araç bakım üniteleri vb.) bedelsiz olarak toplamaktadır. Yetkilendirilmiş Kuruluş olarak pazarda başka bir teşebbüs bulunmamakla birlikte, geçtiğimiz yıllarda motor yağı üreticileri PETDER İktisadi İşletmesi dışında münferit olarak çalışma ve toplama yapmışlardır.

PETDER İktisadi İşletmesi tarafından toplanan atık motor yağları, kategorilerine uygun olarak ve geri kazanım veya bertaraf amaçlı olarak rafinasyon ve rejenerasyon tesislerine, çimento, kireç, demir çelik fabrikalarına veya tehlikeli atık bertaraf tesislerine

(İZAYDAŞ) teslim edilmekte, bu çerçevede lisanslı tesislerde çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde işlem görmesi sağlanmaktadır.

100 Bildirim konusu sözleşmeler kapsamında PETDER İktisadi İşletmesinin topladığı atık motor yağları, rafinasyon&rejenerasyon tesislerine taşıma, toplama ve test maliyetlerini esas alarak tespit ettiği bedel karşılığında satmaktadır. Bu tesisler ise mevzuatta öngörülen işlemleri uygulayarak, ilgili yağları baz yağı, petrol ürünleri ya da orijinal yağa geri dönüştürmekte ve bu süreci belgelemektedir.

Sözleşmenin diğer tarafı olan şirketler (yağ üreticisi) Yönetmeliğin 4/s maddesinde *“Rafineri hariç olmak üzere orijinal kullanım amacına uygun olarak yağ üreten, ithal eden veya kendi markası ile piyasaya sürenler veya atık yağları işleyerek ulusal ve uluslar arası standart ve şartnamelere uygun baz yağ veya petrol ürünlerine dönüştürebilen tesisleri işleten gerçek ve tüzel kişiler”* şeklinde tanımlanmaktadır.

110 Rafinasyon&rejenerasyon tesisleri sadece atık motor yağı değil, PETDER İktisadi İşletmesi'nin faaliyet göstermediği bir alan olan *“endüstriyel kaynaklı atık madeni yağlarını”* da toplamakta ve bu yağların geri dönüşümünü gerçekleştirmektedir.

Yönetmeliğin 4. maddesinde atık motor yağların geri dönüştürülmesi aşamasında uygulanan iki farklı yöntem açıklanmaktadır. Buna göre rafinasyon *“atık yağların rafine edilerek, ulusal veya uluslar arası standartlar ile şartnamelere uygun baz yağ veya petrol ürünlerine dönüştürülmesi”* işlemlerini; rejenerasyon ise *“atık yağlardan her türlü kirleticinin, oksidasyon ürünlerinin, partiküllerin giderilerek ulusal veya uluslar arası standartlar, şartnameler ile kullanım amacına uygun orijinal yağ elde edilmesi”* işlemlerini ifade etmektedir.

120 Bildirim konusu sözleşmede tarafların ticari kararlarını özgürce almalarını engelleyebilecek hükümler bulunmamaktadır. Ancak Sözleşmenin 5. maddesine göre Rafinasyon&Rejenerasyon tesisi, *“... Yetkilendirilmiş Kurulardan teslim aldığı atık motor yağlarının teslim alınan fabrika dışına çıkartılmayacağını, ŞİRKET'in başka bir adresteki fabrikasına veya başka bir lisanslı/lisanssız işletmeye sevk edilmeyeceğini, atık motor yağlarının ticarete konu edilip alınıp satılmayacağını... taahhüt eder.”* şeklindedir.

130 Bildirim formunda ilgili maddenin gerekçesi ile ilgili olarak; Sözleşmenin rekabeti sınırlama amacı veya etkisi bulunmadığı; ilgili hükmün etkin bir atık yağ toplama faaliyetinin yürütülebilmesi açısından zorunluluk teşkil ettiği; kar amaçlı olmayan ve yasal geri toplama yükümlülüğünün yerine getirilmesini amaçlayan bu faaliyetin Yönetmelik amaçlarına uygun bir şekilde yürütülebilmesi açısından bu kısıtlamanın zorunlu olduğu belirtilmektedir.

Bu konuda Bildirim Formunda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

140 *“Esasen, atık yağlar büyük ölçüde zaten toplanmamakta ya da uygunsuz koşullarda tekrar işlenerek yasa dışı ticarete konu edilmekteydi. Bu durum hem halk sağlığını tehdit etmekte hem çevre kirliliği sonuçlarını doğurmakta hem de önemli bir vergi kaybına neden olmaktadır. Bu itibarla, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından atık yağların çevre ve insan sağlığına uygun koşullarda toplanması ve bertarafı yükümlülüğü getirilmiştir. Bu yöntemle atık yağlar sistemli bir şekilde ekonomiye kazandırılmakta ve zararlı etkiler de ortadan kaldırılmış olmaktadır. Bu faaliyet ticari bir faaliyet olmayıp doğrudan en az maliyetle yasal geri toplama yükümlülüğünün yerine getirilmesini amaç edinilmektedir.”*

Bildirim Formunda ayrıca, atık yağların toplanmasının iki açıdan tüketici yararına sonuçlar doğurduğu, bu sonuçların atık yağların doğaya salınmasından oluşacak olan çevre kirliliğinin önlenmesi ve atık yağların uygun olmayan şartlarda yeniden işlenerek tüketiciye satılmasının engellenmesi olduğu ifade edilmektedir.

Bildirim konusu işlem, Rekabet Kurulu'nun 04.02.2010 tarih ve 10-13/131-51 sayılı ile menfi tespit belgesi verilmesine karar verdiği "Atık Motor Yağı Teslim ve Enerji Geri Kazanım Sözleşmesi" ile benzer nitelik taşımaktadır.

150 Bu bilgiler ışığında, bildirim konusu Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon&Rejenerasyon Sözleşmesinde yer alan düzenlemenin, 4054 sayılı Kanun kapsamında rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı ve Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerini uygulamaya yönelik olduğu; bu çerçevede söz konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca Menfi Tespit Belgesi verilebileceği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

160 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Petrol Sanayi Derneği İktisadi İşletmesi ile Rafinasyon&Rejenerasyon tesisleri arasında akdedilen "Atık Motoryağı Teslim ve Rafinasyon&Rejenerasyon Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.